

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดจันทบุรี*

FACTORS PROMOTING THE ADMINISTRATION OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN CHANTHABURI PROVINCE

พระครูธรรมธรจิราชาติ พุทธรชิต (โนรี), ธัชชนันท์ อิศรเดช, สุรินทร์ นียมามงกูร

Phrakhruthammathorn Jirachat Bhuddharakkito (Noree),

Thatchanan Isaraet, Surin Niyamangkoon

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E mail: nkitoo0011@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของปัจจัยที่ส่งเสริมสภาพการบริหารงาน ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงาน และนำเสนอปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี ประชากร ได้แก่ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณ ของ Taro Yamane ได้จำนวน 270 คน วิเคราะห์ข้อมูลค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน การวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบจากนั้นนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย สมมติฐานที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการ มี 2 ด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .287 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ เท่ากับ 0.082 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้วเท่ากับ .075 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการตัดสินใจ เท่ากับ .330 แสดงว่า ด้านการบริหารจัดการ สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 8.2 สมมติฐานที่ 2 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 มี 1 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คือด้านวิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) พบว่า ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .586 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ เท่ากับ .343 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว เท่ากับ .340 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการตัดสินใจ เท่ากับ .812 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 34.3

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; อิทธิบาท 4; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

*Received September 11, 2022; Revised October 10, 2022; Accepted October 11, 2022

Abstract

This research paper aimed to study the general condition of the factors promoting administrative conditions. Factors promoting the administration and present factors that promote the administration of local administrative organizations in Chanthaburi province. The research methodology was the mixed methods. the populations were Personnel of local administrative organizations derived for samples at 270 people using Taro Yamane's calculation formula, and analyzed data with frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression. The qualitative research, data were analyzed by combining data and systematically classifying, then analyzing qualitatively, interpreting, linking relationships, and drawing conclusions from the various data collected.

Findings: Hypothesis 1 showed that management had 2 statistically significant aspects at the level of 0.01, the results of the analysis of the multiple correlation coefficient were .287, the decision coefficient was 0.082, the adjusted decision coefficient was .075, and the standard decision tolerance was .330. It could jointly predict the effectiveness of the management of local administrative organizations in Chanthaburi province by 8.2%. Hypothesis 2: It was found that there was one statistical significance of 0.001, namely, the vimansa (working with understanding) aspect, which affected the effectiveness of the administration of local administrative organizations in Chanthaburi province. The results of the analysis of multiple correlation coefficients equal to .586, the decision coefficient (R Square) of .343, the adjusted decision coefficient of .340, and the standard decision tolerance of .812 showed that it was possible to jointly predict the effectiveness of the administration of local administrative organizations in Chanthaburi province by 34.3 percent.

Keyword: Management; the four Iddhipāda; Local government organizations

บทนำ

การกระจายอำนาจการปกครองเกิดขึ้นโดยมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่การปกครองแบบอิสระ คล่องตัวมากขึ้น เนื่องเพราะการรวมศูนย์อำนาจปกครอง ส่งผลให้เกิดความล่าช้า ไม่สามารถเข้าถึงปัญหาเชิงลึกได้ ตลอดระยะเวลาในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย ผลการกระจายอำนาจมีความก้าวหน้าพัฒนาไปในทิศทางไหน พบว่าการกระจายอำนาจส่วนใหญ่เน้นในมิติเชิงกฎหมายและการบริหารหน่วยงานหลัก (วุฒิสาร ตันไชย, 2557) ประเด็นที่ท้าทายการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริการทางสังคม กระบวนการการเกิดเมือง โลกาภิวัตน์ และความหลากหลาย (Sisk, 2001)

จากประเด็นดังกล่าว การส่งเสริมปัจจัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุประสิทธิผล ตอบสนองความต้องการของประชาชน ต้องมีผู้นำที่มีศักยภาพเพียงพอ เพราะผู้นำมีความสำคัญต่อการพัฒนา เป็นผู้มอบนโยบาย กรอบแผนงาน ผลักดันโครงการต่าง ๆ ให้ตรงตามความต้องการของประชาชน มีความเต็มใจกระตือรือร้นหวังผล (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์และคณะ, 2561)

ปัญหาที่พบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรีมี 5 เรื่องหลัก ประกอบด้วย ปัญหาด้านผู้บริหาร ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านเทคโนโลยี และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชน(วุฒิสาร ตันไชย, 2557) การศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี นี้จึงมุ่งเน้นที่ปัจจัยส่งเสริมการบริหาร โดยใช้หลักพุทธธรรม อิทธิบาท 4 มาร่วมบูรณาการ เพื่อนำมาพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ บรรลุประสิทธิผลของการกระจายอำนาจการปกครองให้สมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อนำเสนอปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 823 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี, 2564)

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีคำนวณตามสูตรของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 270 คน (Taro Yamane, 1967)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มบริหารหรือกำหนดนโยบาย จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหารหรือประชาชน จำนวน 3 คน กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูปหรือคน กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 3 คน รวม 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน 10 รูปหรือคน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการ แนวคิด ฯลฯ สร้างเครื่องมือเป็นแบบบันทึกเอกสาร เพื่อให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์

2) นำความรู้และแนวคิดที่ได้ มาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอข่ายเนื้อหา สรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ จัดทำเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม รวมคำถามทั้งสิ้น 45 ข้อ ประกอบด้วยคำถามส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ คำถามส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงาน จำนวน 15 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 จำนวน 12 ข้อ และส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 18 ข้อ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสำหรับการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานต่าง ๆ

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3) สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูล ทำแบบบันทึกเกี่ยวกับสาระสำคัญ แล้วนำไปมอบแก่ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ จำนวน 270 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก ทั้ง 5 กลุ่ม และการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน 10 รูปหรือคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Multiple Regression Stepwise)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมมา เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็ตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ นั้น เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี มี 2 ด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้ คือ ด้านการแก้ไขและพัฒนา และด้านการวางแผนตัดสินใจ พบว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .287 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.082 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ .075 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการตัดสินใจ (Std. Error) เท่ากับ .330 แสดงว่า ด้านการบริหารจัดการ สามารถร่วมกันทำนาย

ประสิทธิผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 8.2

สมมติฐานที่ 2 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี มี 1 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คือด้านวิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) พบว่า ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .586 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ .343 สัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับ .340 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการตัดสินใจ (Std. Error) เท่ากับ .812 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 34.3

ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี มีความสัมพันธ์ดังนี้คือ

ปัจจัยที่ 1. การบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การตรวจสอบ การแก้ไขและพัฒนา

1) การวางแผน ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกรอบการทำงานตามแผนยุทธศาสตร์ โดยมีแผนงานปฏิบัติประจำปีที่ชัดเจน ตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร กำหนดเป้าหมายชัดเจน มีวัตถุประสงค์การดำเนินงาน นำความรู้จากหน่วยงานอื่นมาฝึกปฏิบัติร่วมกันภายใน มีนโยบายแผนปฏิบัติงานออกเป็นแผนย่อย มีการตรวจสอบการทำงาน รวมแนวคิดแต่ละส่วนงานมาร่วมเสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกัน

2) การดำเนินงาน ได้แก่ ปฏิบัติงานตามแผน จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย มอบหมายเพื่อให้ดำเนินไปตามแผน การทำงานต้องผ่านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กรอบการทำงาน ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ให้ตรงตามแผน

3) การประสานงาน ได้แก่ การประสานงานภายใน และส่วนงานภายนอก โดยจัดให้มีบุคลากรเฉพาะเพื่อการประสานงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและทุกส่วนควรจับมือร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จ

4) การตรวจสอบ ได้แก่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างทำและหลังทำเป็นประจำ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ หาสาเหตุของการปฏิบัติที่ประสบปัญหา มีผู้กำกับดูแลงาน เมื่อเกิดปัญหาสามารถประสานงานกับผู้รับผิดชอบได้

5) การแก้ไขและพัฒนา ได้แก่ นำผลงานที่ได้มาร่วมกันหาแนวทาง ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้น

ปัจจัยที่ 2 หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ (การทำงานด้วยความรัก) วิริยะ (การทำงานด้วยความเพียรพยายาม) จิตตะ (การทำงานด้วยเอาใจใส่) วิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) มีรายละเอียดดังนี้

1) ฉันทะ มีความปรารถนาในการปฏิบัติงานให้ได้ผลดี มุ่งมั่นหมั่นศึกษาหาแนวทางใหม่ ๆ ทำในสิ่งที่ไม่รู้ให้รู้ มีความพึงพอใจในอาชีพของตน เชื่อมั่นว่ากระทำผลงานที่มีความสมบูรณ์และประสบความสำเร็จ สร้างแรงจูงใจให้มากขึ้น ปัญหาสามารถแก้ไขได้

2) วิริยะ มีความอดทน มุมานะ จงงานสำเร็จ มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความเพียรที่จะรับผิดชอบ อุทิศหา ไม่ทอดทิ้งงาน เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

3) จิตตะ มีจิตจดจ่อต่องานที่ปฏิบัติ รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่นและใฝ่รู้ มีสติสมาธิในการทำงาน เข้าใจรายละเอียดงานเป็นอย่างดี มีเป้าหมายชัดเจน

4) วิมังสา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผล ข้อเท็จจริง พิจารณาไตร่ตรอง ทบทวนกระบวนการในการปฏิบัติด้วยสติปัญญา ทำให้งานเกิดคุณภาพและผลงาน ก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ผลที่ได้รับ จากปัจจัย 2 ประการ เป็นตัวส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะ ดังนี้

1) ผลสำเร็จการบรรลุเป้าหมายตามข้อบัญญัติ การวางแผนโครงการ นโยบาย และนำมาสู่การปฏิบัติ มุ่งมั่นพัฒนา วางแผน ทำงานให้ได้ตามกรอบเวลา มีการตรวจสอบ มีการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ตนเอง พึงพอใจในงานแม้จะรับมอบหมายงานที่มีภาระอุปสรรคเพิ่มขึ้น และหาทางแก้ไขงาน เพื่อให้สอดคล้องตามแผนงาน วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน

2) ผลสำเร็จของการเก็บรายได้ จัดเตรียมบุคลากรให้ความรู้ถึงความสำคัญของการจ่ายภาษี จัดทำแผนงานด้านจัดเก็บรายได้ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายในการจ่ายภาษี

3) ผลสำเร็จการเบิกงบประมาณรายจ่าย การจัดทำแผนงาน นโยบายการพัฒนา มีการตรวจสอบผลงานที่ได้จัดทำ กำกับดูแลวิธีการเบิกจ่าย กรอระยะเวลาในการจ่าย และลดขั้นตอนในการจ่าย แต่ไม่ผิดระเบียบหรือข้อบัญญัติของหน่วยงาน

4) ผลสำเร็จที่ร่วมบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กร แลกเปลี่ยนความรู้ กิจกรรม มีความเข้าใจกับบุคลากรและประชาชน ปลุกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนหวงแหน รักษาวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง

5) ผลสำเร็จโครงการต่อองค์กรและประชาชน คือ จัดโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม จัดหานักวิชาการที่มีคุณภาพถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้สามารถนำไปทำเป็นอาชีพได้

6) ผลสำเร็จที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด แผนพัฒนาด้านการบริหารจัดการกับส่วนงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้บัญญัติ การจัดทำแผนงานด้านเมืองแห่งคุณภาพชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

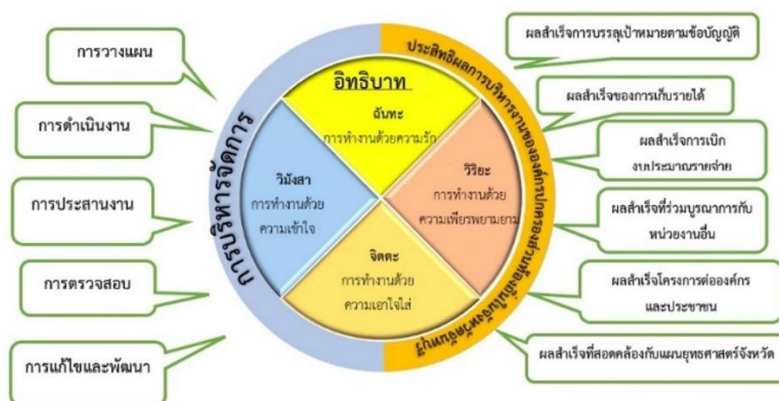
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี มี 2 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การบริหารจัดการสามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 8.20 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแก้ไขและพัฒนา สามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 23.3 ด้านการวางแผน สามารถทำนาย ประสิทธิผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 16.4 ตามลำดับหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี มี 1 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถทำนาย ประสิทธิผลการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีได้ร้อยละ 34.3 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า วิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) ได้ร้อยละ 58.6 จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี จำเป็นต้องผ่านกระบวนการที่เรียกว่าพุทธบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ (2565) เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 1) พระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรีมีระดับภาวะผู้นำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรีมีระดับภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) พระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี มีประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี มีประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ผลการทดสอบปัจจัยส่วนบุคคล คือ ตำแหน่ง อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมเด็จจ มหาสมิทธิ (อัครสาร) (2559) เรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการ

บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นสำคัญคือ 1) การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต 3 ตามนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต 3 ตามหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต 3 ตามหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักไตรสิกขา ตามความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศติยา อายุยีน (2557) เรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอน” ผลการวิจัยพบว่า 1) การบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 1. ขั้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางกายและทางวาจาให้เหมาะสม งดงาม จะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมของบุคลากรให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น 2. ขั้นการปรับเปลี่ยนเป้าหมายทางด้านจิตใจให้มีความ มั่นคงและจริงจัง ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ช่วยการเสริมสร้างพื้นฐานให้เกิดคุณธรรมและจริยธรรมของบุคลากรและ 3. ขั้นการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างและป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรชัย สีสะไบ (2562) เรื่อง “การพัฒนาโมเดลประสิทธิผลพุทธวิถีการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนการเกษตร” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนการเกษตรที่มีประสิทธิผลต้องมีปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นปัจจัยพื้นฐาน ประกอบด้วยความรู้ทักษะ/ความสามารถ เทคโนโลยี/ นวัตกรรม เกษตรกรต้นแบบ ทุน และการตลาด โดยใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์ และใช้หลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ประกอบด้วยมีใจรัก (ฉันทะ) พากเพียรทำ (วิริยะ) ติดตามตรวจสอบ (จิตตะ) รอบคอบแก้ไข (วิมังสา) เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลพุทธวิถีการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี พรหมวัน (2563) เรื่อง “รูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง พบผลดังนี้ 1) การเพิ่มปริมาณและคุณภาพแรงงานต่างด้าวตามความต้องการทางเศรษฐกิจ 2) การลดจำนวนแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย 3) ยกระดับการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวให้ได้มาตรฐานสากล 4) การติดตามและประเมินผลให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และ 5) ยกระดับการบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญ์ณิสร์ องค์กรปรัชญากุล (2563) เรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของ กลุ่มบริษัทประกันภัยตามนโยบายของสำนักงาน

คณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ” ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาการบริหารจัดการการชดเชยค่าสินไหมทดแทนของกลุ่มบริษัทประกันภัยตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยพบว่า ค่า p-value มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.051 ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 144.20 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 118 ค่าสัดส่วนไค-สแควร์ (χ^2 / df) เท่ากับ 1.22 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.94 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.90 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.041 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.031 มีขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN) เท่ากับ 222.94 แสดงให้เห็นว่าค่าสถิติความสอดคล้องของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาส ภาสสัทธา (2557) เรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า 1) ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ, ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานประกอบด้วย 3 ประเด็นสำคัญ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น 3) ความรับผิดชอบต่อสังคม, ด้านการนำหลักทฤษฎี โอตัสปะ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานคือ 1) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด 2) ความเกรงกลัวต่อการกระทำสิ่งผิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพิพัฒน์ โสภณจิตโต (ทับงาม) (2563) เรื่อง “การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอ่างทอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางปัญญา” ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการวางแผน (Plan) ต้องมีจิตตะ คือ ความมุ่งมั่น แน่วแน่ มั่นคงในการวางแผนการทำงานล่วงหน้าและจัดหางบประมาณมารองรับแผนการทำงานประจำปี กระบวนการลงมือปฏิบัติ (Do) มีการพัฒนาสถานที่ให้กว้างขวาง สงบ ร่มรื่น สวยงาม มีความเป็นสัปปายะ มีการจัดลานธรรมและปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มเติม ทำอาคารที่พักและอาคารปฏิบัติธรรม รองรับผู้เข้าปฏิบัติธรรมได้อย่างพอเพียง กระบวนการตรวจสอบ (Check) มีการมอบหมายให้คณะทำงานรับผิดชอบแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เมื่อมีปัญหาข้อผิดพลาดต้องรีบแก้ไข รายงานผลให้เจ้าสำนักทราบโดยเร็วหลังจากการทำงานทุกครั้งต้องมีการประชุมเพื่อสรุปและประเมินผล กระบวนการปรับปรุงแก้ไข (Act) ต้องมีฉันทะ คือ ความยินดี ความพอใจ ในการบริหารงานด้วยการดูแลในภาพรวม โดยมอบหมายให้พระวิปัสสนาจารย์ และทีมงานรับผิดชอบในส่วนที่เหลือ มีการต้อนรับ ให้คำแนะนำลงทะเลเบียน จัดเข้าที่พัก แนะนำตาราง เวลาในการปฏิบัติ มีปัญหาในการบริหารบ้าง ก็ปรับปรุงแก้ไขกันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา มหายศนันท์ (2558) เรื่อง “การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า 1) การกระจายอำนาจยังไม่มีอิสระเพียงพอ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม คือ ด้านการวางแผน ขาดการมีส่วนร่วม ด้านการจัดองค์กร เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารของผู้บริหาร ด้านการสั่งการ ต้องมีความโปร่งใสในการออกคำสั่ง ด้านการประสานงาน ต้องเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและด้านการควบคุม ต้องพึ่งพาประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ส่วนปัญหาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชน 2) การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม ดังนี้ “ด้านการรู้จักผล” การเป็นผู้นำในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น “ด้านการรู้จักตน” ปรับองค์กรให้มีคุณธรรมและ “ด้านการรู้จักชุมชน” โดยการให้สงเคราะห์บุคลากรด้วยหลักสัมมาปฏิบัติตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอธิการธวัชชัย คมกิตฺโต (แสงโสมณ) (2563) เรื่อง “พุทธวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิชาการโดยเน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม แสวงหาปัญญา และมีเมตตา เพื่อยุติและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาของประเทศ คุณลักษณะบุคลากรโรงเรียนวิถิพุทธ แม้จะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่บุคลากรผู้บริหารและครู มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นปัจจัย ให้ผู้เรียนพัฒนาได้อย่างดี ทั้งการเป็นผู้จัดการเรียนรู้ และการเป็นแบบอย่างที่ดีในวิถีชีวิตจริง ในลักษณะ สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษามีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หลากหลายวิธีการ มีการวางแผนการเรียนการสอน สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรสถานศึกษา เน้นการเรียนการสอนที่บูรณาการพุทธธรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความสะดวกและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดวิธีในป้องกัน รักษา ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและส่งเสริมสวัสดิการของประชาชนประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกด้าน และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดในแผนงานเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านการศึกษาตลอดจนอนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟู และเผยแผ่ศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นหน่วยประสานงาน เพื่อพัฒนา และให้คำปรึกษา ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง งบประมาณ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างความประทับใจให้แก่ประชาชน
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดงบประมาณ นโยบายในการทำงาน พันธกิจในการพัฒนาพื้นที่ และการกำหนดวิสัยทัศน์ ไว้อย่างชัดเจน การจัดเตรียมกำลังพลอย่างเพียงพอต่อสถานการณ์ และการบริหารงานอย่างโปร่งใส

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการเพิ่มกิจกรรมที่ให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน สร้างความสามัคคีในการปฏิบัติงานร่วมกันหน่วยงานอื่น ๆ ส่งเสริมการเข้าถึงปัญหา เพื่อให้ผู้นำชุมชนสามารถแก้ปัญหาในชุมชนของตนได้ดีขึ้น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ตามมาตรฐานองค์กรในยุค 4.0 โดยมุ่งเน้นปฏิบัติการให้มากขึ้น และในการปฏิบัติการต้องมีการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการร่วมแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีการอัปเดตข่าวสารในทุกวัน พร้อมทั้งจัดกิจกรรมพบประชาชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการแก้ปัญหาในทุกพื้นที่ที่เสี่ยงกับน้ำท่วม โดยมีการจัดตั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ในการระบายน้ำให้มี

ประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ทั้งชายอย่างถูกระเบียบ ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาน้ำท่วม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยหลักธรรมในพุทธศาสนาประเด็นด้านอื่น ๆ เพื่อนำมาบูรณาการเพิ่มศักยภาพบุคลากร
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านสารสนเทศ เนื่องจากจากระบบสารสนเทศ มีความจำเป็นในการบริหารจัดการเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน และนำไปสู่การเรียนรู้ การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหาของท้องถิ่น และการบริหารจัดการพื้นที่ของตนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- คติยา आयुยืน. (2557). *กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน* (ปริญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จริยา มหายศนันท์. (2558). *การพัฒนาทบทางและหน้าที่ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ปริญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปัญมณีสาร์ องค์ปรัชญากุล. (2563). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของ กลุ่มบริษัทประกันภัยตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการกำกับ และส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย* (ปริญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทัศน์*, 2(3), 94-108.
- พระพิพัฒน์ ไสภณจิตโต (ทัตงาม). (2563). การบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอ่างทอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางปัญญา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 8(1), 222-232.

- พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ (อัครสาร). (2559). *กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย* (ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการวัชชัย คมกัโรโต (แสงโสภณ). (2563). *พุทธวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาส ภาสสัทธา. (2557). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนตรี พรหมวัน. (2563). *รูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในจังหวัดเชียงใหม่* (ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). *การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี. (2563). *จำนวนบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี*. สืบค้น 26 มกราคม 2564, จาก <http://chanthaburilocal.go.th/public/history/data/index/menu/22>.
- สุภัทรชัย สีสะใบ. (2562). *การพัฒนาโมเดลประสิทธิผลพุทธวิธีการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชนการเกษตร* (ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2561). *การกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เฉลิมชัยการพิมพ์.
- Yamane, Taro. (1970). *An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.
- Sisk. Timothy D. (2001). *Democdracy at the local level: the international IDEA handbook on participation, representation, conflict management, and governance*. Stockholm: International Institute for democracy and electoral assistance.